

Visitationstal i Örnsköldsviks södra pastorat

28 april 2024 i Själevads kyrka

Kära vänner i Örnsköldsviks södra pastorat; Själevad, Domsjö, Gullänget, Mo, Björna, Nätra, Sidensjö, Anundsjö och Skorpeds församlingar. Så givande och inspirerande det har varit att möta er under visitationsdagarna. Nio församlingar har besökts på fem dagar. Programmet har varit väl avvägt och vi har fått ut det mesta och det bästa av tiden. Stort tack till alla er som på olika sätt planerat för och medverkat under vårt besök. Tack kyrkorådsordförande Birgitta Sedin och kyrkoherde Peter Persman för fina dagar. Det har varit dagar fyllda av möten, delande, insikter och skratt. Hos er har vi fått möta församlingsbor i alla åldrar, ideella, förtroendevalda och anställda medarbetare. Vi har känt av församlingarnas unika ”anda” – gemenskap, omsorg och företagsamhet. Tillsammans har vi rört oss både i församlingarnas geografiska områden och i era ansvarsområden, med samtal om nutid och framtid.

Vi har talat om ideellt engagemang och samverkan med föreningar och andra samhällsaktörer, vi har talat om diakoni och undervisning. Vi har talat om skolkyrkoarbetet och träffat unga ledare. Vi har också dansat med barnen på förskolan och talat med rektorn och medarbetare om den unika barnomsorg på kristen grund som pastoratet ansvarar för. Vi har också samtalat om det rika och varierande gudstjänstlivet och om ekumenik som berikar församlingarna på flera håll i pastoratet. Vi har bett och firat mässa tillsammans. Och vi har besökt era fastigheter, kyrkolokaler de fina kyrkogårdarna. Så mycket gott vi fått se. Ni har vackra och välskött kyrkor. Vaktmästare och fastighetsansvariga gör ett fint arbete tillsammans. Och allt gott fika, nybakta kakor liksom all mat vi bjudits på har verkligen gett en känsla av välkomnande. Dagarna har utmärkts av gästfrihet, öppenhet och av reflektion. Stort tack för ert generösa mottagande.

Visitationen innefattar dock mer än besöksdagarna. Före besöket har material samlats in från er verksamhet och förvaltning som tillsammans med det som framkommit under besöket utgör ett underlag för visitationsprotokollet och dess åtgärdslista. När protokollet behandlats av domkapitlet, och stiftsstyrelsen och stiftskansliet fått det för kännedom lämnas det till kyrkorådet för åtgärdande. Stiftskansliets personal följer sedan upp visitationen utifrån åtgärdslistan.

Fram till nästa visitation om sex år kommer vi med utgångspunkt från protokollet planera in årliga möten med er. Dialogen mellan pastorat, församlingar och stift är en viktig och återkommande del av visitationsarbetet som handlar både om tillsyn, främjande och stöd. Sammanfattningsvis vill jag säga att det är ordning och reda i pastoratet och att ni har stora och goda resurser i fråga om både människor, byggnader, ekonomi, kompetens, engagemang och andlig medvetenhet. Det betyder inte att ni kan slå er ner med armarna i kors. Men det är viktigt att konstatera detta som en utgångspunkt för mina övriga kommentarer. I rapporter och samtal har många detaljer tagits upp. Jag ska inte upprepa allt det här utan vill enbart nämna några övergripande iakttagelser kring det som ligger framför er i pastoratet. Allmänt sker det idag stora förändringar i Svenska kyrkans omvärld och därmed också er omvärld. Kommunikationen genomgår ett paradigmskifte då papperstidningar, postlådor, kanal-tv etc. växlat över i stor grad till digitala brevlådor, sociala medier med smala filter-

bubblor och begränsande algoritmer. Här behöver kyrkan tänka nytt och hitta rätt väg att nå både in och ut med inbjudningar och information om våra verksamheter. Om detta har vi talat en hel del under visitationen, om kommunikationens utmaningar men också möjligheter. I detta arbete har stiftets handläggare konstaterat att ni ligger i framkant.

Ett annat uttryck för omvärldens förändringar i kultur och tankesätt är sjunkande medlemssiffror. Det gäller också Örnköldsvik södra pastorat ungefär i den takt som gäller för andra pastorat. Krasst innebär det att intäkterna krymper samtidigt som kostnader ökar. Kostnads- och medlemsutveckling gör att fastigheterna generellt sett, i vår kyrka, tar en allt större del av församlingars disponibla medel i anspråk. Detta kan påverka verksamheten i grunden.

Fastigheterna står också för en betydande del av kyrkans miljöpåverkan. Pastorat och församlingar måste hantera den miljö- och klimatpåverkan som fastigheterna genererar samtidigt som hänsyn måste tas till ekonomiska, andliga och existentiella aspekter. Det är därför klokt att som ni arbeta på ett strukturerat sätt från styrning till daglig skötsel. Det handlar om långsiktiga strategiska överväganden kring vilka fastigheter pastoratet ska äga.

”

Det är tydligt för mig att det varit goda och välförankrade processer präglade av lyhördhet och kompetent ledarskap.

Det handlar också om hur fastighetsinnehavet bäst ska förvaltas, anpassas och utvecklas. Här har ni tagit fram en lokalförsörjningsplan som visar riktning. Ni har också kompetensen som behövs för detta arbete ”in-house”.

Arbetet med att bilda pastorat som samverkansform för församlingarnas resurskrävande arbetsgivar- och förvaltaruppdrag har sin grund i kostnads- och medlemsutvecklingen och de för hela Svenska kyrkan, dystra framtidsprognoser som räknats fram. Enbart omorganisationer vänder inte utvecklingen men skapar bättre förutsättningar att möta de utmaningar som prognoserna visar på. Under visitationen har jag fått insyn i era förändringsprocesser kopplad till pastoratsbildningen som genomfördes för två år sedan och även ert arbete att dela Själevads församling och bilda tre nya församlingar av distrikten Domsjö, Gullänget och Själevad. Det är tydligt för mig att det har varit goda och välförankrade processer präglade av lyhördhet och kompetent ledarskap. Ni har landat en klok organisationsstruktur och har en ledningsgrupp som drar åt samma håll. Jag tänker att det ni förtroendevalda här tillsammans med kyrkoherde Peter och ansvariga tjänstepersoner åstadkommit är berömvärdt och imponerande. Jag vet att Biskop Eva och stiftsmedarbetarna framhåller er som ett gott exempel i Härnösands stift.

När jag kommit så här långt vill jag upprepa vad jag sa inledningsvis. Ni har stora och goda resurser i Örnköldsviks södra pastorat ifråga om både människor, kompetens och engagemang, byggnader, ekonomi och andlig medvetenhet. När ni nu framgent utvecklar ert arbete så sker det med en gedigen bas.

Varje församling i Svenska kyrkan har ett enda uppdrag: det vi kallar församlingens grundläggande uppgift med de fyra aspekterna gudstjänst, undervisning, diakoni och mission. Allt ni gör i församlingarna ska tillsammans med pastoratets administration, arbetsgivaransvar samt förvaltning av ekonomi och fastigheter utgå från och vara ett stöd för denna grundläggande uppgift. Detta beror på att det är i församlingarna, inte i pastoratet, ni är kyrka. Kyrkorådet möjliggör och församlingsråden ansvarar för att den grundläggande uppgiften blir utförd lokalt med särskild betoning på gudstjänstlivet. Ni har välfungerande församlingsråd i Örnköldsviks södra pastorat med engagerade och drivna ledamöter som är trygga i sina roller.

I våra samtal under visitationen har det klart framgått att ni är fullt medvetna om ert uppdrag och att ni utför det på ett gott och långsiktigt hållbart sätt och i enlighet med Svenska kyrkans tro, bekännelse, lära och ordning.

I er nyligen framtagna församlingsinstruktion blir detta också tydligt och det har varit givande att utifrån den talat med er om ert pastorala program och tre identifierade utvecklingsområden; dopet, öppna mötesplatser och klimatet. Min samtalsstrategi har varit att låta alla jag mött, utifrån sina perspektiv, få chansen att lyfta fram glädjeämnen och utmaningar. Överallt där vi har varit har det talats om god gemenskap och samarbetsanda både i de lokala församlingsråden och arbetslagen. Det märks också tydligt att ni har hittat bra flöden mellan församlingsråden och kyrkorådet som kommer medarbetare och verksamheter till gagn.

Det finns gott om trivsel i de lokala arbetslagen. Det var mycket inspirerande att ta del av den bubblande kreativitet och arbetsglädje man tydligt gav uttryck för i Nätra-Sidensjö och Domsjöes arbetslag, men också överallt där vi haft samtal.

Det har också varit mycket gott att höra om ert skolkyrkoarbete och det faktum att ni har förtroende och tillåtelse att i samtliga församlingar vara i skolans miljöer. Så fint att man frågar efter er kompetens och närvaro. Det är ett stort privilegium och det ger er möjlighet att bygga relationer med barn och unga. Det märks tydligt i bland annat Gullängets och Själevads församlingar där mångårigt samarbete med skolan genererar stora barngrupper, engagerade ungdomar och en stabil konfirmandverksamhet. Vi har också talat om utmaningen att försöka få fler att välja konfirmation och om hur vi ska möta det allmänt stora kunskapsglappet när det gäller kristendom i samhället, att arbetet kring lärande och undervisning behöver prioriteras.

Jag har också känt er glädje över återväxt av korister, den försiktiga kör-renässans ni ser i bygder som till exempel Sidensjö och Skorped men också i tätorterna där framför allt barnkörsverksamheten och Soulchildren-konceptet blomstrar. Ni har rikt och varierat gudstjänstliv i församlingarna men längtar som så många andra i vår kyrka, efter fler deltagare. När det gäller gudstjänstlivet så har jag förstått att ni inom pastoratet har flera engagerade veniater som gärna och i större utsträckning vill bidra med sin tid och kompetens. Att använda dem mer är ett medskick som känns viktigt att lyfta fram!

Ni har berättat om hur ni arbetar med olika trygga och öppna åldersanpassade, men också åldersöverlappande mötesplatser exempelvis Messy Church i Gullänget och grillkvällarna i Mo församling. Vi fick ta del av den välbesökta och uppskattade sopplunchen i Köpmanholmens brukskyrka och har i alla nio församlingar förstått att det finns väl inarbetade diakonala verksamheter och gemenskaper.

Ideellt ansvarstagande och engagemang för ACT finns det gott om och det var intressant att höra Anundsjöes internationella grupp berätta om prästost-kampanjen och om den lutherska vänortsförsamlingen i El Salvador. Det har också varit glädjande att höra er beskriva hur samarbetet med EFS har fördjupats genom att de har "flyttat in" sina verksamheter i flera av

” Det har varit mycket gott att höra om ert skolkyrkoarbete och det faktum att ni har förtroende och tillåtelse att i samtliga församlingar vara i skolans miljöer.

era församlingshem. Jag har förstått att det berikar gudstjänstlivet och församlingssamlingen. Ni har också lyft fram olika ekumeniska sammanhang som berikar församlinglivet i bland annat Skorped, Mo och Björna församlingar.

Nu har jag talat länge men ändå inte nämnt allt. Jag inser att det är vanskligt att lyfta fram axplock från visitationens olika och många samtal, det finns alltid en risk att någon eller några känner sig oönska. Därför vill jag påminna om att det kommer en visitationsrapport med anteckningar från varje dag och besök i samtliga församlingar. Där sammanställs också en åtgärdslista i tre nivåer. Det handlar om saker som ska åtgärdas men också rekommendationer för pastoratet och allmänna tips.

Där kommer ni att finna att några dokument, handlingsplaner och riktlinjer behöver utvecklas eller tas fram. Det finns också några viktiga kommentarer från inspektionen beträffande kyrkornas inventarieförteckning och ni känner själva till sådant som behöver åtgärdas för att leva upp till säkerhetsföreskrifter inom begravningsverksamhetens område.

” ... det sammantagna intrycket av visitationen i Örnsköldsviks södra pastorat är väldigt gott.

Alla visitationer resulterar i en åtgärdslista, det är oundvikligt. Kravet på förvaltning är stor då vi styrs av samhällets lagstiftning kring bland annat arbetsmiljö och kulturvård. Huvudmannaskapet över såväl förskoleverksamhet som begravningsverksamheten ställer också höga krav på organisationen utifrån reglerande lagstiftning. Den del av visitationen som innebär att genomlysas dokument och arbetsordningar blir därför något av en kvalitetssäkring i relation till dessa ansvarsområden.

I det som behöver åtgärdas kan ni få stöd och råd från stiftet. Jag vill dock tydligt betona att trots de anmärkningar som kommer i protokollet så är det sammantagna intryck av visitationen i Örnsköldsviks södra pastorat väldigt gott. Ni får mycket väl godkänt! Var glada och stolta över ert fina arbete och fortsatt framåt så som vi sjöng i festmässans avslutande lovsång ” i Jesu spår...”.

Det passar bra att runda av talet med att knyta an till dagens tema, som den 5:e söndagen i påsktiden, handlar om ”att växa i tro”. Det gör man genom gudstjänstliv och undervisning men också genom att leva i sin tro, vara diakonal, sprida hopp i en orolig värld, vara medmänniska och inte minst genom att leva i Guds mission, Guds sändning till denna värld. Detta är ert uppdrag och er kallelse. Låt det ständigt vara närvarande i er verksamhet, förvaltning och ert beslutsfattande, men också i era egna liv. Må Gud ger styrka, kraft och mod till detta.

Jag önskar Guds rika välsignelser över er och ert arbete här i Örnsköldsviks södra pastorat.

Tack!

Marie Edström
Kontraktspastor, Örnsköldsviks kontrakt

Nu är det er tur att prata. Ni får gärna ställa frågor som vi kan hjälpas åt att bena ut, lyfta synpunkter kring det jag sagt eller något annat som hör till visitationen. Stiftsteolog Göran Lundstedt agerar notarie så att allt det som lyfts under stämman kommer med i visitationsrapporten. Vem som frågar eller dryftar synpunkter namnges ej i rapporten. Ordet är fritt!